وتەی حەوتەم

کلیلی مەتەڵی ئەم بوونەوەرانە:

(آمَنْتُ بِاللّٰهِ وباليَوْمِ الآخِر)

ئەگەر حەز دەکەیت تێبگەیت لەوەی کە (باوەڕبوون بە خوا و ڕۆژیی دوایی) هەموو مەتەڵە گرنگەکانی بوونەوەر شی دەکەنەوە و، گشت دەرگاکانی کامەرانی بۆ "ڕۆح"ی مرۆڤ دەخەنە سەرپشت و، هەموو گیروگرفتێکیش بەوپەڕی ئاسانی حەل دەکەن و لای دەبەن..

هەروەها ئەگەر حەز دەکەیت تێبگەیت لەوەی کە: "پشتبەستن" بە خواوەندی بەدیهێنەر و پەنابردن بۆ ئەو خواوەندە لە ڕێگای سەبر و ئارامگرتنەوە و، نزا و پاڕانەوەش لە دەرگای ڕۆزیدەردا بەهۆی شوکر و ستایشەوە، دوو چارەسەریی پڕ سوود و شیفابەخشن بۆ دەرد و زامەکانی مرۆڤ..

هەروەها ئەگەر حەزدەکەیت تێبگەیت لەوەی کە گوێڕاگرتن بۆ قورئانی پیرۆز و گوێڕایەڵی بۆ فەرمانەکانی و بەجێهێنانی فەرزەکان و خۆپاراستن لە گوناهی گەورە، بەنرخترین توێشووی ڕێی ئاخیرەت و ڕووناکیی ناو گۆڕ و ئاسانترین و بەهادارترینی بلیتی سەفەرن لە گەشتی هەتاهەتاییدا..

بەڵێ، ئەگەر حەزت لە تێگەیشتنی هەموو ئەم شتانە هەیە، ئەوا گوێ لەم کورتە چیرۆکە ڕابگرە:

ڕۆژێکیان سەربازێك لە گۆڕەپانی جەنگ و تاقیکردنەوەدا و لەو دەمەدا کە یەکێ سوودی دەست دەکەوت و یەکێك زیان، کەوتە ناو گیروگرفتێکی گەورە و سەرسووڕهێنەرەوە، چونکە لە هەردوو لای ڕاست و چەپیەوە پێکرا و دوو زامی قوڵیان تێدا دروست بوو. هەر لەم کاتەشدا شێرێك لە پشتیەوە لە کەمیندا بوو وەخت بوو هێرش بباتە سەری و تێکیبشکێنێت! لە پێشیشیەوە چەندین سێدارەی لە بەردەمدا بوو کە دوای ئەوەی هەموو خۆشەویستەکانی پێدا هەڵواسرابوون ئەمیش چاوەڕوانی هەمان چارەنووسی دەکرد.. سەرەڕای ئەم بارە سامناك و دڵتەزێنانەش، گەشتێکی نەفیکردن و دوورخستنەوەی دوور و درێژ و پڕ لە گیروگرفت و دەردیسەریی لە ڕێگادا بوو..

لەم کاتەدا کە ئەم بێچارەیە لە بیرکردنەوەی ئەم هەموو خەم و پەژارە و نائومێدیيانەدا دەتلایەوە. لە ناکاودا پیاوێکی نوورانیی خێرەومەندی وەك حەزرەتیخدر(خضر)ی = سلاّوی خوای لێ بێت = لە لای ڕاستی خۆیەوە بەدی کرد. ئەم پیاوە نوورانی‌یە پێی‌وت:

(دڵتەنگ و نائومێد مەبە، وا من دوو تەلیسمت فێر دەکەم، ئەگەر بە باشی بەکاریان بهێنیت ئەوا ئەو شێرەی کە ئێستا لە کەمیندایە، بۆت دەبێت بە ئەسپێکی ئامادەکراو کە بۆ هەر لایەك بتەوێت دەتبات. ئەو سێدارانەش سەبارەت بە تۆ دەبن بە جۆلانەی کەیف و شادی. سەرەڕای ئەمانەش دوو دەرمانت دەدەمێ، کە ئەگەر بە ڕێك‌وپێکی بەکاریان بهێنیت، برینەکانت چاك دەبنەوە و دەبن بە دوو گوڵی دڵڕفێنی ئەوتۆ کە خۆشترین بۆنیان لێ بڵاو ببێتەوە. هەروەها بلیتێکی سەفەریشت دەدەمێ کە بتوانیت بەهۆیەوە وەك مەل بفڕیت و ڕێی ساڵێکی ڕەبەقی لە ماوەی یەك ڕۆژدا پێ ببڕیت!

خۆ ئەگەر باوەڕیشم پێ ناکەیت، ئەوا هیچ نەبێت جارێك وتەکانم تاقی بکەرەوە، تاکو لە ڕاستیی ئەم قسانەم دڵنیا ببیت).

بەڵێ، ئەم سەربازە دەستی کرد بە تاقیکردنەوە. هەتا لە ئەنجامدا بۆی ڕوون بووەوە کە وتەکانی ئەم پیاوە نوورانی‌یە هێندە ڕاستن کە هیچ گومانێکیان تێدا نی‌یە. (هەروەها منی "سەعید"ی بێچارەش تاقیم کردنەوە و هیچ گومانێکم تیایاندا نەما و بە ڕوونی ڕاستیی ئەم وتانەم بۆ دەرکەوت).

بەڵام لە ناکاودا پیاوێکی فێڵبازی شەیتانئاسا لە لای چەپیەوە پەیدا بوو کە خۆی ڕازاندبووەوە و چەندین هۆکاری ڕابواردن و کەرەسەی مەستکەری لەگەڵ خۆیدا هەڵگرتبوو. ئەم پیاوە بەرامبەری ڕاوەستا و پێی‌وت:

برادەر! وەرە با ڕابوێرین و بە خۆشی کات بەسەر بەرین.. با پێکەوە سەیری وێنەی ئەو کیژۆڵە جوانکیلانە بکەین و، گوێ لە ئاوازی ئەوگۆرانی‌یە هەستبزوێنەرانە ڕابگرین و.. ئەم خۆراکە خۆشانە هەن با لە دەستیان نەدەین!

پاشان پێی‌وت:

ئەو ورتە ورتە چی‌یە وا لەبەر خۆتەوە دەیڵێیت و دەمت پێی دەجووڵێت؟

ئەوە تەلیسمە!

وازی لێ بهێنە.. خۆشی و زەوق و شادیمان بەم چەشنە شتانەی کە لێیان تێ ناگەین لێ تاڵ مەکە.. ئەی ئەوە چی‌یە بە دەستتەوە؟

ئەوە دەرمانە!

فڕێی‌دە.. هیچ ترسێکت نەبێ. ئەوەتا تەندروستیت تابڵێی باشە. ئێمە وا ئێستا لە خۆشی و گاڵتە و گەپ‌داین، کەی کاتی ئەوانەیە؟! ئەی پێم ناڵێیت ئەو بلیتە پێنج نیشانەیی‌یە چی‌یە بە دەستتەوە؟

ئەوە فەرمانی کارگێڕی و بلیتی سەفەرە!

بیدڕێنە.. لەم وەرزی بەهارە جوانەدا پێویستیمان بە سەفەر نی‌یە!

بەم جۆرە، هێندەی نەمابوو ئەو فێڵبازە، بە فڕوفێڵەکانی، سەربازەکە لە خشتە ببات و لە ڕێ دەری بکات، بە ڕادەیەکی ئەوتۆ کە نزیك بوو هەندێك لە قسەکانی بسەلمێنێت.. (بەڵێ ڕاستە مرۆڤ لە خشتە دەبرێ و، من خۆیشم بەهۆی یەکێکی وەك ئەم فێڵبازەوە لە خشتە برام)!

لە ناکاودا دەنگێکی بڵندی وەك نەعرەتەی هەور لە لای ڕاستیەوە بێداری کردەوە و پێی‌وت:

ئاگاداربە! نەخەڵەتێی.. بەو فێڵبازە بڵێ:

ئەگەر دەتوانیت ئەو شێرەی پشتەوەم بۆ بکوژیت..

ئەگەر دەتوانیت ئەو سێدارانە لەسەر ڕێگام هەڵبگریت..

ئەگەر دەتوانیت هەردوو زامە قوڵەکانم چاك بکەیتەوە و ساڕێژیان بکەیت..

* * *

ئەی نەفسەکەم!

لە ڕۆژانی "لاوی"تدا زۆر جار پێ‌دەکەنییت، کەچی وا ئێستا لە گریاندایت بۆ ئەو ڕۆژگارانەی ڕابوردووت کە وا لە دەستت دەرچوون.. دەسا خێراکە هەر ئێستا لەو بێ‌ئاگایی‌یەت بێدار ببەرەوە و، بزانە کە:

ئەو سەربازە بێچارەیە: تۆ و هەموو مرۆڤێکی ترە!

ئەو شێرەش: ئەجەل و تەواوبوونی ماوەی ژیانتە..

ئەو سێدارانەش: بریتین لەو لێکبڕان و لەناوچوون و جودایی‌یانەی کە هەموو شتێك دەگرنەوە. ئایا نابینیت شەو و ڕۆژ خۆشەویستانمان کۆچ دەکەن و یەك لە دوای یەك بەجێمان دەهێڵن؟

ئەو دوو زامەش: یەکێکیان بێدەستەڵاتی(العجز)ی لە سنووربەدەری مرۆڤە و، ئەوی تریشیان هەژاری(الفقر)یە بێ ئەندازە و ئازاربەخشەکەیەتی کە لە ناخیدا جێگیر بووە و ڕەگ و ڕیشەی داکوتاوە..

ئەو گەشتە دوورەش، بریتی‌یە لەم گەشتی تاقیکردنەوە دوور و درێژەی مرۆڤ کە لە جیهانی "ڕۆح"ەوە دەست پێدەکات و، ئنجا دەچێتە ڕەحمی دایکەوە و، پاشان بەرەو منالّی دەڕوات و، لەوێوە بەرەو پیری و، ئنجا لە ژیانی دنیاوە بەرەو ئاخیرەت و، پاشان حەشر و تێپەڕبوون بەسەر پردی سیراتدا..

ئەو دوو تەلیسمەش بریتین لە ئیمانبوون بە "خوا" و "ڕۆژی دوایی". بەڵێ، هەر ئەم ئیمانەیە کە دەتوانێت مردن بکات بە ئەسپێك بەڵکو بە بوراقێکی ئەوتۆ مرۆڤ لە بەندیخانەی ئێش و ئازاری دنیا دەرباز بکات و بەرەو گولزارەکانی بەهەشتی بەرین و خزمەتی خواوەندی گەورە و میهرەبان و شکۆمەندی ببات. هەر لەبەر ئەمەش بووە کە مرۆڤە کامڵ و تێگەیشتووەکان مردنیان خۆش ویستووە و بە لێوی گەش و خەندانەوە پێشوازییان لێ کردووە! چونکە حەقیقەت و ناوەرۆکی مردنیان زانیوە و بە چاو دیویانە، بۆیە لێی نەترساون، بەڵکو خۆشیان ویستووە و بە پەرۆشەوە چاوەڕوانی‌یان کردووە و بێ هیچ ترس و بیمێك خۆیان هەڵداوەتە ناو باوەشیەوە.

پاشان هاتن و ڕۆشتن و تێپەڕبوونی "کات" بەسەر هەموو شتێکدا و گرفتاربوونی ئەو شتانە بە مردن و جودایی و نەمان.. ئەم تەلیسمە ئیمانی‌یە دەیانگۆڕێت بە وێنەیەکی پرشنگداری ئەوتۆ کە هانی مرۆڤ بۆ بینینی تازەیی هەموو شتێك بدات لە دەمی نوێبوونەوەیدا، تەنانەت دەبێت بەهۆی سەرنجدانی مرۆڤ لە جۆرە جیاجیاکانی موعجیزاتی داهێنانی بەدیهێنەری شکۆمەند و ڕەنگە

جیاوازەکانی کاری دەراسای توانستو دەرەوشانەوەی میهر و بەزەیی ئەو خواوەندە میهرەبانە. ئەمەش وەك تیشكدانەوەی حەوت ڕەنگەکانی شەبەنگی خۆر وایە لەناو ئاوێنەدا و چەشنی جمو جوولّی دیمەنی وێنە سینەمایی‌یەکان وایە کە پتر جوانی و دلّڕفێنی بە خۆر و بەو دیمەنانە دەبەخشن..

ئەو دوو چارەسەری‌یەش، **یەکەمیان**: ئارامگرتن و پشت بەستنە بە توانست و دانستی خوای گەورەی بەدیهێنەر و پەروەردگارمان.

جا ئایا وایە؟

بەلّێ وایە.. چونکە ئەو کەسەی بەهۆی ناسنامە(هوية)ی "بێدەستەلاّتی"یەوە پالّی بە دەستەلاّتی ئەو خواوەندەوە داوە کە فەرمانی: (**كُنْ فيكون**)ی بە دەستە، لە چی دەترسێ و سلّ لە چی دەکاتەوە؟ دیارە ئەو کەسە خۆی ڕادەگرێت و گوێ بە هیچ گیروگرفت و کارەساتێك نادات. چونکە هەلّگری ئەو ناسنامەیە لە سامناکترین کات و لەبەردەم گرنگترین گیروگرفتدا پشت بە پەروەردگاری میهرەبانی خۆی دەبەستێت و، بەمەش تینوێتیی دلّی خۆی دەشکێنێت و، هەر کە دەلّێت: (**إِنَّا للهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ راجِعُون**) (البقرة:١٥٦) ئەوا بە جارێ ئاسوودەیی هەموو گۆشە و کەنارێکی دلّی دەگرێتەوە.

کەواتە مرۆڤی خواناس هەمیشە لەو "بێدەستەلاّتی" و ترسانەی لە خوای خۆی، چێژ وەردەگرێت و هەست بە تام و لەزەت و خۆشی دەکات.

بەلّێ زۆر ڕاستە! مرۆڤ لە دەمی ترس و بیمدا هەست بە خۆشی و لەزەت دەکات. چونکە ئەگەر بتوانین پرسیار لە منالّێکی ساوا بکەین و وا دابنێین عەقلّ و توانای وەلاّمدانەوەی هەیە و پێی بلّـێین:

خۆشترین و بەلەزەتترین کات لە ژیانتدا کامەیە؟

لە وەلاّمدا دەلّێت:

بێگومان ئەو کاتەیە کە بە ترس و بێدەستەلاّتی و ئومێدەوە خۆم دەهاومە ناو باوەشی پڕ لە سۆزی میهرەبانیی دایکمەوە و، دان بە بێدەستەلاّتیی خۆمدا دەنێم!

خۆ ئەگەر سەرجەمی سۆز و بەزەیی و میهرەبانیی دایکان کۆبکرێنەوە، ئنجا دەتوانین بلێین: بە کۆی هەموویان ورشەیەکی درەوشانەوەکانی میهرەبانیی خواوەندی پەروەردگار پێکدەهێنن!

هەر لەم ڕوانگەیەوە مرۆڤانی ئیمان کامڵ دەستیان لە دەستەڵات و توانا(الحول والقوة)ی خۆیان داشۆردووە و هەستیان بە دەستەوسانی و کۆڵەواریی خۆیان کردووە و تامی ترسانیان لە خوای خۆیان چەشتووە، ئیتر هانایان بۆ بردووە و خۆیان پێ پاراستووە و، ئەم بێدەستەڵاتی و ترسەیان کردووە بە تکاکار لە دەرگانەی سۆز و بەزەیی خواوەندی میهرەباندا.

چارەسەریی دووهەمیشیان: بریتی‌یە لە نزا و پاڕانەوە و، شوکرانەبژێری و، قەناعەت و، پشت‌بەستن بە سۆز و میهرەبانیی ڕۆزیدەریی خاوەن بەزەیی و سۆز و میهرەبان.

ئایا وایە؟

بەڵێ وایە.. چونکە مادەم مرۆڤ میوانی ئەو خوایە بێت کە گۆی زەوی بۆکردووە بە سفرەیەکی پڕ لە نیعمەت و، بەهاریشی وەك چەپکە گوڵێکی ڕازاوە و ڕەنگین لەسەر ئەو سفرەیە بۆ داناوە کە بە هەر چوار لای‌دا گوڵپڕژێنی نیعمەتەکانی کردووە، ئەو کەسەی میوانی خواوەندێکی ئاوا بەخشندە و سەخاوەتمەند بێت، چۆن "هەژاری" و "بێدەستەڵاتی"ی بەلاوە گران و ئازاربەخش دەبێت؟ بەڵکو دەزانێت کە ئەم دووانە =هەژاری و بێدەستەڵاتی = وەك ئیشتیهای خواردن وان کە زیاتر هەستی مرۆڤ دەبزوێنن تاکو چاوەڕوانی نیعمەتی زیاتر بکات! بە ڕادەیەکی ئەوتۆ کە هانی مرۆڤی باوەڕدار دەدەن هەمیشە لە هەوڵی زیادکردنی ئەو "هەژاری"یەدا بێت، وەك ئەو کەسەی پتر ئیشتیهای خۆی دەجووڵێنێت تاکو نیعمەتی زیاتر بچێژێت!

هەر لەم ڕوانگەیشەوەیە کە مرۆڤە کامڵەکانی ئەهلی ئیمان بە شانازی‌یەوە باسی هەژاریی خۆیان لە بەردەم خواوەندا دەگێڕنەوە و لێی دەدوێن. بە باشی ئاگاداری ئەم خاڵە بە و، بە پێچەوانەوە لێی تێ نەگەیت! چونکە مەبەستمان هەست‌کردنە بە "هەژاری" و پیشاندانیەتی لە بەردەم خواوەندی گەورەدا و

پاڕانەوەی هەمیشەیی و بێ وچانە تەنها لە دەرگانەی ئەودا. دەنا هەرگیز مەبەست ئەوە نی‌یە کە مرۆڤ هەژاریی خۆی لە بەردەم خەڵکی‌دا دەربخات و لێیان بپاڕێتەوە!

ئەو بلیت و ئەمرە ئیداری‌یەش: نوێژ و، فەرزەکان و، خۆپاراستنە لە گوناهە گەورەکان.

جا ئایا وایە؟(پرسیار لە خۆی دەکات).

بەڵێ وایە.. چونکە هەموو پسپۆڕانی ئەم بوارە و ئەهلی موشاهەدە و بینین (لە ئەولیاو صددیق و زانایان) هەروەها ئەهلی زەوق و کەشف (لە ئەولیا و پیاوچاکان) هەموویان یەکدەنگن لەسەر ئەوەی کە:

ڕووناکی و توێشووی ئەو گەشتە دوورە تەنها لەوەدایە مرۆڤ گوێڕایەڵی فەرمانەکانی قورئانی پیرۆز بێت و دوورەپەرێزی لەو شتانە بکات کە قورئانی پیرۆز داوای کردووە توخنیان نەکەوین. دەنا نە زانست و، نە فەلسەفە و، نە حیکمەت و، نە کارامەیی و لێهاتوویی، هیچ کامیان لەم گەشتە دوور و درێژەدا هیچ بایەخێکیان نی‌یە، بەڵکو تێکڕا تا چەند هەنگاوێك بڕ دەکەن و پاشان لەکار دەکەون و، هەتا دەرگای "گۆڕ" دێن و ڕووناکی بە مرۆڤ دەبەخشن و ئیتر لەوێ دەکوژێنەوە!

مادەم وایە ئەی نەفسی تەمبەڵم!

ئەوا باش بزانە کە گومان لەوەدا نی‌یە بەجێ‌هێنانی پێنج فەرزەی نوێژ و خۆپاراستن لە حەوت گوناهە گەورەکان، تابڵێی کەم و ئاسان و ئیسراحەت‌بەخشن لە چاو پێویستیی مرۆڤدا پێیان و لە چاو سوود و بەروبووم و ئاکامەکانیشیان.

جا ئەگەر ژیریت نەشێوابێت و سەریشت لێ تێك‌نەچووبێت، ئەوا زۆر بە باشی لەمە تێ‌دەگەیت و حاڵی دەبیت.

کەواتە، ئەو کەسانەی کە بۆ فیسق و گوناهـ و خراپەکاری و بۆ لای شەیتانی پیسی فێڵباز بانگت دەکەن، پێیان بڵێ:

ئەگەر دەتوانن مردن لەناوبەرن و بیکوژن.. یان ئەگەر شتێکتان لە لایە کە بتوانن بەهۆیەوە لەناوچوون و فەوتان لە جیهاندا هەڵبگرن.. ئەگەر دەرمانێکتان لە لا دەست دەکەوێت کە بتوانن "بێدەستەڵاتی" و "هەژاری"ی مرۆڤی پێ لەناو بەرن و، دەرگاکانی گۆڕستانیشی = بۆ هەتا هەتایی = پێ دابخەن..

گەر ئەم شتانەتان لەلا هەیە، فەرموون دەریان بخەن و پیشانمانی بدەن. دەنا بێدەنگ بن و دەمتان دابخەن! چونکە ئەوەتا سەرجەمی بوونەوەران لەم مزگەوتە مەزنەی گەردووندا ئایەتەکانی قورئانی پیرۆز دەخوێننەوە.. دەبا ئێمەش گوێیان لـێ ڕابگرین و، دڵمان بە نووری ئەو قورئانە پیرۆزە ڕووناك بکەینەوە و، زمانیشمان بە یاد و خوێندنەوەی ئایەتەکانی پاراو بکەین.

بەڵێ، فەرمایشت هەر فەرمایشتی ئەو قورئانەیە. چونکە لە لایەن "حەق"ەوە هاتووە و، "حەق" گۆیە و، "حەق" دەردەخات و، بەڵگەکانی "نووری حیکمەت" بڵاو دەکاتەوە.

اللهم نَوِّرْ قلوبَنا بنورِ الإيمانِ والقرآن. اللهم أَغْنِنَا بالافتقارِ إليك، ولا تُفْقِرْنا بالاستغناءِ عنك. تبرأْنا إليك من حولنا وقوتنا والتجأنا إلى حولك وقوّتك، فاجعلْنا من المتوكلين عليك، ولا تَكِلْنا الى أنفسنا. واحفظنا بحفظك. وارحمنا وارحم المؤمنين والمؤمنات. وصل وسلم على سيدنا محمد عبدِك ونبيك وصفيك وخليلك وجمالِ ملكك ومليكِ صنعك وعينِ عنايتك وشمسِ هدايتك ولسانِ حجتك ومثالِ رحمتك ونورِ خلقك وشرفِ موجوداتك وسراجِ وحدتك في كثرة مخلوقاتك وكاشفِ طِلْسِمِ كائناتك ودلاّلِ سلطنةِ ربوبيتك ومُبَلِّغِ مرضياتِك ومُعَرِّفِ كنوزِ أسمائك ومعلم عبادك وترجمان آياتك ومرآة جمال ربوبيتك ومدار شهودك وإشهادك وحبيبك ورسولك الذي أرْسَلْتَهُ رحمةً للعالمين، وعلى آله وصحبه أجمعين وعلى إخوانه من النبيين والمرسلين وعلى ملائكتك المقربين، وعلى عبادك الصالحين. آمين.